

Mrk

Chapter 2

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

- 1 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν; ἠκούσθη ὅτι
Lan mlebet manèh menyang Kapèrnaum sawisé dinten-dinten; kapireng yèn
[G2532](#) [G1525](#) [G3825](#) [G1519](#) [G2584](#) [G1223](#) [G2250](#) [G0191](#) [G3754](#)
- ἐν οἴκῳ ἐστίν;
ing omah ana;
[G1722](#) [G3624](#) [G1510](#)

Let sawatara dina, bareng Gusti Yesus wis rawuh maneh ana ing Kapernaum, pawartane enggal sumebar, yen Panjenengane ana ing dalem.

- 2 καὶ συνήχθησαν πολλοὶ, ὥστε μηκέτι χωρεῖν, μηδὲ τὰ πρὸς τὴν
lan padha-nglumpuk akèh, nganti ora-bisa-manèh muati, dalah kang ing kang
[G2532](#) [G4863](#) [G4183](#) [G5620](#) [G3371](#) [G5562](#) [G3366](#) [G3588](#) [G4314](#) [G3588](#)
- θύραν; καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.
lawang; lan ngandika marang-wong-iku kang pangandika.
[G2374](#) [G2532](#) [G2980](#) [G0846](#) [G3588](#) [G3056](#)

Mulane banjur akeh wong kang padha kumrubut mrono, nganti kekurangan papan, malah ing ngarep lawang iya wis ora ana panggonan. Gusti Yesus banjur medhar pangandika marang wong-wong mau.

- 3 καὶ ἔρχονται, φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν, αἰρόμενον ὑπὸ
lan padha-teka, nggawa marang panjenengané wong-lumpuh, digendhong déning
[G2532](#) [G2064](#) [G5342](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3885](#) [G0142](#) [G5259](#)
- τεσσάρων.
wong-papat.
[G5064](#)

Tumuli ana wong-wong kang nyowanake wong lumpuh, digotong wong papat.

- 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον,
lan ora bisa nyedhak marang-panjenengané amargi kang wong-akèh,
[G2532](#) [G3361](#) [G1410](#) [G4374](#) [G0846](#) [G1223](#) [G3588](#) [G3793](#)
- ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες, χαλῶσι τὸν
mbukak kang payon ngendi ana, lan ngebor, mudhunaken kang
[G0648](#) [G3588](#) [G4721](#) [G3699](#) [G1510](#) [G2532](#) [G1846](#) [G5465](#) [G3588](#)
- κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.
tikar ngendi kang wong-lumpuh gerah.
[G2895](#) [G3699](#) [G3588](#) [G3885](#) [G2621](#)

Nanging ora bisa tekan ing ngarsane, marga saka akehe wong, mulane banjur mbukak payon ing sanggingile Gusti Yesus; sawuse mangkono kasur kang dituroni wong lumpuh mau nuli diudhunake.

- 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ
lan pirsa kang Yésus kang pracaya wong-iku, ngandika marang-kang
[G2532](#) [G3708](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3588](#) [G4102](#) [G0846](#) [G3004](#) [G3588](#)
- παραλυτικῷ, Τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι.
wong-lumpuh, Anakku, diapura panjenengan kang dosa-dosané.
[G3885](#) [G5043](#) [G0863](#) [G4771](#) [G3588](#) [G0266](#)

Bareng Gusti Yesus nguningani pangandele wong-wong mau, banjur ngandika marang kang lumpuh: “He, ngger, dosanmu wis kaapura!”

- 6 ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ
ana nanging sawetara saking-kang ahli-Torèt ing-kono lungguh, lan
[G1510](#) [G1161](#) [G5100](#) [G3588](#) [G1122](#) [G1563](#) [G2521](#) [G2532](#)
- διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν,
mikir ing kang ati wong-iku,
[G1260](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2588](#) [G0846](#)

Nanging ing kono iya ana ahli Toret sawatara, iku padha nggagas:

- 7 Τί οὗτος οὕτως λαλεῖ? βλασφημεῖ! τίς δύναται ἀφιέναι ἀμαρτίας,
Apa wong-iki mangkono ngomong? nyenyamah! sapa bisa ngapura dosa,
[G5101](#) [G3778](#) [G3779](#) [G2980](#) [G0987](#) [G5101](#) [G1410](#) [G0863](#) [G0266](#)
- εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός?
kajaba ora siji, kang Gusti-Allah?
[G1487](#) [G3361](#) [G1520](#) [G3588](#) [G2316](#)

“Yagene wong iku kok muni mangkono? Iku rak nyenyamah Gusti Allah. Sapa kang wenang ngapura dosa kajaba mung Gusti Allah piyambak?”

- 8 καὶ εὐθύς, ἐπιγνοῦς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι
lan énggal, mangertos kang Yésus ing-kang roh panjenengané, yèn
[G2532](#) [G2112](#) [G1921](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3588](#) [G4151](#) [G0846](#) [G3754](#)
- οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς, Τί ταῦτα
mangkono mikir ing awaké-dhéwé, ngandika marang-wong-iku, Apa iki
[G3779](#) [G1260](#) [G1722](#) [G1438](#) [G3004](#) [G0846](#) [G5101](#) [G3778](#)
- διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν?
mikir ing kang ati panjenengan?
[G1260](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2588](#) [G4771](#)

Nanging Gusti Yesus sajroning panggaliḥ mirsa marang gagasane wong-wong mau kang mangkono iku, banjur padha dipangandikani: “Kapriye dene kowe padha duwe gagasan mangkono sajroning atimu?”

- 9 τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, Ἀφιένταιί
apa langkung-gampang, gampang, ngandika marang-kang wong-lumpuh, Diapura
[G5101](#) [G1510](#) [G2123](#) [G3004](#) [G3588](#) [G3885](#) [G0863](#)
- σου αἰ ἀμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, Ἔγειρε, καὶ ἄρον τὸν
panjenengan kang dosa-dosané, utawa ngandika, Tangia, lan junjungen kang
[G4771](#) [G3588](#) [G0266](#) [G2228](#) [G3004](#) [G1453](#) [G2532](#) [G0142](#) [G3588](#)
- κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει?
tikar panjenengan, lan lumakua?
[G2895](#) [G4771](#) [G2532](#) [G4043](#)

Endi kang luwih gampang, kandha karo wong lumpuh iku: Dosamu wis diapura, apa kandha: Tangia, paturonmu angkat lan lumakua.

10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ Υἱὸς τοῦ
 supaya nanging mangertos yèn panguwasa kagungan kang Putra saking-kang
[G2443](#) [G1161](#) [G1492](#) [G3754](#) [G1849](#) [G2192](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#)

ἀνθρώπου «ἀφιέναι ἁμαρτίας» □ «ἐπὶ τῆς γῆς»-- λέγει τῷ
 manungsa ngapura dosa ing kang bumi— ngandika marang-kang
[G0444](#) [G0863](#) [G0266](#) [G1909](#) [G3588](#) [G1093](#) [G3004](#) [G3588](#)

παραλυτικῶ,
 wong-lumpuh,
[G3885](#)

| Nanging supaya kowe padha mangreti, yen Putraning Manungsa ana ing donya iki duwe panguwasa ngapura dosa," -- banjur ngandika marang kang lumpuh: --

11 Σοὶ λέγω, ἔγριε, ἄρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ
 Panjenengan Aku-ngandika, tangia, junjungen kang tika panjenengan, lan
[G4771](#) [G3004](#) [G1453](#) [G0142](#) [G3588](#) [G2895](#) [G4771](#) [G2532](#)

ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.
 lungaa menyang kang omah panjenengan.
[G5217](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3624](#) [G4771](#)

| "Aku kandha marang kowe, tangia, paturonmu angkat lan muliha!"

12 καὶ ἠγέρθη καὶ εὐθύς, ἄρας τὸν κράβαττον, ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων,
 lan wungu lan énggal, njunjung kang tika, metu ing-ngarep kabèh,
[G2532](#) [G1453](#) [G2532](#) [G2112](#) [G0142](#) [G3588](#) [G2895](#) [G1831](#) [G1715](#) [G3956](#)

ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας, ὅτι
 nganti padha-gumun kabèh, lan padha-ngluhuraken kang Gusti-Allah, ngandika, yèn
[G5620](#) [G1839](#) [G3956](#) [G2532](#) [G1392](#) [G3588](#) [G2316](#) [G3004](#) [G3754](#)

Οὕτως οὐδέποτε εἶδομεν.
 Mangkono ora-tau pirsā.
[G3779](#) [G3763](#) [G3708](#)

| Padha sanalika wong mau banjur tangi, paturone diangkat nuli lunga metu saka ing ngarepane wong-wong mau, temahan wong kabeh padha kaeraman lan banjur ngluhurake Gusti Allah, pangucap: "Kaya mangkene iki aku durung tau tumon."

13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
 Lan metu manèh ing-pinggir kang segara, lan kabèh kang wong-akèh
[G2532](#) [G1831](#) [G3825](#) [G3844](#) [G3588](#) [G2281](#) [G2532](#) [G3956](#) [G3588](#) [G3793](#)

ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς,
 rawuh marang panjenengané, lan mulang wong-iku.
[G2064](#) [G4314](#) [G0846](#) [G2532](#) [G1321](#) [G0846](#)

| Sawise iku Gusti Yesus tindak menyang ing pinggiring sagara maneh; akeh wong kang padha sowan marang ing ngarsane, banjur padha diparingi piwulang.

14 καὶ παράγων, εἶδεν Λεὺν τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ
 lan liwat, pirsā Léwi kang putrané-kang Alféus, lungguh ing kang
[G2532](#) [G3855](#) [G3708](#) [G3018](#) [G3588](#) [G3588](#) [G0256](#) [G2521](#) [G1909](#) [G3588](#)

τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς,
 pabeyan, lan ngandika marang-panjenengané, Ndhèrèka Aku. lan wungu,
[G5058](#) [G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G0190](#) [G1473](#) [G2532](#) [G0450](#)

ἠκολούθησεν αὐτῷ.
 ndhèrèk panjenengané.
[G0190](#) [G0846](#)

Wasana nalika panjenengane langkung ing kono, mirsa Lewi anake Alfeus linggih ana ing pabeyan, banjur dipangandikani: "Melua Aku!" Lewi tumuli ngadeg ndherekake Panjenengane.

- 15 Καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ
Lan kelakon lungguh-mangan panjenengané ing kang omahé panjenengané, lan
[G2532](#) [G1096](#) [G2621](#) [G0846](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3614](#) [G0846](#) [G2532](#)
- πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς
akèh juru-pajèg lan wong-dosa bareng-lungguh karo-kang Yésus lan kang
[G4183](#) [G5057](#) [G2532](#) [G0268](#) [G4873](#) [G3588](#) [G2424](#) [G2532](#) [G3588](#)
- μαθηταῖς αὐτοῦ; ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ.
murid-murid panjenengané; awit amargi akèh, lan ndhèrèk panjenengané.
[G3101](#) [G0846](#) [G1510](#) [G1063](#) [G4183](#) [G2532](#) [G0190](#) [G0846](#)

Kacarita nalika Gusti Yesus dhahar ana ing omahe wong mau, akeh juru-mupu-beya lan wong dosa kang padha ndherek dhahar Panjenengane bebarengan karo para sakabat, amarga akeh wong kang padha ndherekake tindake.

- 16 καὶ οἱ γραμματεῖς, τῶν Φαρισαίων, ἰδόντες ὅτι ἐσθίει μετὰ τῶν
lan kang ahli-Torèt, saking-kang wong-Farisi, pirsá yèn dhahar karo kang
[G2532](#) [G3588](#) [G1122](#) [G3588](#) [G5330](#) [G3708](#) [G3754](#) [G2068](#) [G3326](#) [G3588](#)
- ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, "Ὅτι
wong-dosa lan juru-pajèg, ngandika marang-kang murid-murid panjenengané, Yèn
[G0268](#) [G2532](#) [G5057](#) [G3004](#) [G3588](#) [G3101](#) [G0846](#) [G3754](#)
- μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει?
karo kang juru-pajèg lan wong-dosa dhahar?
[G3326](#) [G3588](#) [G5057](#) [G2532](#) [G0268](#) [G2068](#)

Nalika para ahli Toret saka golongan farisi nyumurupi anggone Gusti Yesus Dhahar bebarengan karo juru-mupu-beya lan wong dosa iku, bajur padha kandha marang para sakabat: "Yagene iku kok mangan bebarengan karo juru-mupu-beya lan wong dosa?"

- 17 καὶ ἀκούσας, ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, «ὅτι» Οὐ χρεῖαν
lan midhanget, kang Yésus ngandika marang-wong-iku, yèn Ora perlu
[G2532](#) [G0191](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3754](#) [G3756](#) [G5532](#)
- ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἱατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες, οὐκ ἦλθον
kagungan kang sehat dhukun, nanging kang gerah nandang. ora rawuh
[G2192](#) [G3588](#) [G2480](#) [G2395](#) [G0235](#) [G3588](#) [G2560](#) [G2192](#) [G3756](#) [G2064](#)
- καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοῦς.
nimbali wong-bener, nanging wong-dosa.
[G2564](#) [G1342](#) [G0235](#) [G0268](#)

Gusti Yesus mireng, lan banjur ngandika marang wong-wong mau: "Kang butuh dhukun iku dudu wong waras, nanging wong lara. TekaKu iki ora arep ngundang wong sampurna, nanging wong dosa."

- 18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες, καὶ
 Lan ana kang murid-muridé Yohanes lan kang wong-Farisi pasa. lan
[G2532](#) [G1510](#) [G3588](#) [G3101](#) [G2491](#) [G2532](#) [G3588](#) [G5330](#) [G3522](#) [G2532](#)
- ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διὰ τί οἱ μαθηταὶ
 padha-teka lan matur marang-panjenengané, Apa sebab kang murid-muridé
[G2064](#) [G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G1223](#) [G5101](#) [G3588](#) [G3101](#)
- Ἰωάννου, καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων, νηστεύουσιν, οἱ δὲ
 Yohanes, lan kang murid-muridé saking-kang wong-Farisi, padha-pasa, kang nanging
[G2491](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3101](#) [G3588](#) [G5330](#) [G3522](#) [G3588](#) [G1161](#)
- σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν?
 panjenengan murid-muridé ora padha-pasa?
[G4674](#) [G3101](#) [G3756](#) [G3522](#)

Ing sawijining dina, nalika para sakabate Nabi Yokanan Pambaptis lan para muride wong-wong Farisi lagi padha pasa, ana wong-wong kang sowan ing ngarsane Gusti Yesus sarta matur: “Punapa sababipun dene para sakabatipun Nabi Yokanan kaliyan murid-muridipun tiyang Farisi sami siyam, sakabat panjenengan kok boten?”

- 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ
 lan ngandika marang-wong-iku kang Yésus, Apa bisa kang anak-anaké
[G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3361](#) [G1410](#) [G3588](#) [G5207](#)
- τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ’ αὐτῶν ἐστίν,
 saking-kang kamar-manten, ing nalika kang manten-lanang karo wong-iku ana,
[G3588](#) [G3567](#) [G1722](#) [G3739](#) [G3588](#) [G3566](#) [G3326](#) [G0846](#) [G1510](#)
- νηστεύειν? ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ’ αὐτῶν, οὐ
 pasa? suwene wektu kagungan kang manten-lanang karo wong-iku, ora
[G3522](#) [G3745](#) [G5550](#) [G2192](#) [G3588](#) [G3566](#) [G3326](#) [G0846](#) [G3756](#)
- δύνανται νηστεύειν.
 bisa pasa.
[G1410](#) [G3522](#)

Paring wangsulane Gusti Yesus marang wong-wong mau: “Apa bisa para mitraning panganten lanang pasa, nalika mantene isih ana ing kono? Sasuwene panganten isih ana, wong-wong ora bisa pasa.

- 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’ αὐτῶν ὁ νυμφίος,
 bakal-teka nanging dinten-dinten nalika dijupuk saking wong-iku kang manten-lanang,
[G2064](#) [G1161](#) [G2250](#) [G3752](#) [G0522](#) [G0575](#) [G0846](#) [G3588](#) [G3566](#)
- καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
 lan banjur bakal-pasa ing dinten-iku kang dinten.
[G2532](#) [G5119](#) [G3522](#) [G1722](#) [G1565](#) [G3588](#) [G2250](#)

Nanging bakal tumeka ing titi-mangsane, panganten mau bakal kapethal saka ing wong-wong mau, ing kono banjur bakal padha pasa.

- 21 Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν; εἰ
 Ora-ana tambal kain anyar nambel ing klambi lawas; menawa
[G3762](#) [G1915](#) [G4470](#) [G0046](#) [G1976](#) [G1909](#) [G2440](#) [G3820](#) [G1487](#)
- δὲ μή αἶρει τὸ πλήρωμα ἀπ’ αὐτοῦ, τὸ καινὸν τοῦ
 nanging ora njupuk kang penuhé saking dhèwèké, kang anyar saking-kang
[G1161](#) [G3361](#) [G0142](#) [G3588](#) [G4138](#) [G0575](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2537](#) [G3588](#)
- παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.
 lawas, lan luwih-ala suwek dadi.
[G3820](#) [G2532](#) [G5501](#) [G4978](#) [G1096](#)

Ora ana wong kang nambal sandhangan lawas nganggo suwekan anyar, awit manawa mangkono suwekane kang anyar mau bakal nyuwekake, kang anyar nyuwekake kang lawas, temahan saya amba suweke.

- 22 καὶ οὐδείς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς; εἰ δὲ
lan ora-ana nyiram anggur anyar menyang impes lawas; menawa nanging
[G2532](#) [G3762](#) [G0906](#) [G3631](#) [G3501](#) [G1519](#) [G0779](#) [G3820](#) [G1487](#) [G1161](#)
- μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται, καὶ
ora, bakal-nyuwek kang anggur kang impes, lan kang anggur ilang, lan
[G3361](#) [G4486](#) [G3588](#) [G3631](#) [G3588](#) [G0779](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3631](#) [G0622](#) [G2532](#)
- οἱ ἀσκοί. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοῦς.
kang impes. Nanging anggur anyar menyang impes anyar.
[G3588](#) [G0779](#) [G0235](#) [G3631](#) [G3501](#) [G1519](#) [G0779](#) [G2537](#)

Mangkono uga ora ana wong kang ngisekake anggur anyar ing impes lawas, amarga yen mangkono anggure bakal ngamohake impes mau, satemah anggure lan impese loro-lorone bakal tanpa guna. Mulane anggur anyar kudune diwadhahi ing impes anyar.”

- 23 Καὶ ἐγένετο, αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ τῶν
Lan kelakon, panjenengané ing kang Sabat liwat liwat kang
[G2532](#) [G1096](#) [G0846](#) [G1722](#) [G3588](#) [G4521](#) [G3899](#) [G1223](#) [G3588](#)
- σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὄδον ποιεῖν, τίλλοντες
pari, lan kang murid-muridé panjenengané wiwit dalan damel, methik
[G4702](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3101](#) [G0846](#) [G0756](#) [G3598](#) [G4160](#) [G5089](#)
- τοὺς στάχους.
kang gandum.
[G3588](#) [G4719](#)

Ing sawijining dina, pinuju dina Sabat, Gusti Yesus tindak nglangkungi pategalan gandum lan sajrone mangkono iku para sakabate padha nyethuti wewulen gandum.

- 24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἴδε, τί ποιοῦσιν
lan kang wong-Farisi ngandika marang-panjenengané, Deleng, apa nglakoni
[G2532](#) [G3588](#) [G5330](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3708](#) [G5101](#) [G4160](#)
- τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν?
ing-kang Sabat kang ora kepareng?
[G3588](#) [G4521](#) [G3739](#) [G3756](#) [G1832](#)

Wong-wong Farisi banjur padha matur marang Panjenengane: “Kula aturi mirsani. Punapaa tiyang-tiyang punika sami nindakaken punapa ingkang dados awisan tumrap ing dinten Sabat?”

- 25 καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ, ὅτε
lan ngandika marang-wong-iku, Ora-tau maos apa nglakoni Dawud, nalika
[G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3763](#) [G0314](#) [G5101](#) [G4160](#) [G1138](#) [G3753](#)
- χρεῖαν ἔσχεν καὶ ἐπεΐνασεν, αὐτὸς καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ?
perlu kagungan lan luwe, panjenengané lan kang karo panjenengané?
[G5532](#) [G2192](#) [G2532](#) [G3983](#) [G0846](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3326](#) [G0846](#)

Paring wangsulane Gusti Yesus: “Apa kowe durung tau maca apa kang ditindakake dening Senapati Dawud, nalika karo para pandhereke padha nandhang kakurangan lan kaluwen,

26 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιαθὰρ
 kepiye mlebet menyang kang omahé saking-kang Gusti-Allah nalika Abiatar
[G4459](#) [G1525](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3624](#) [G3588](#) [G2316](#) [G1909](#) [G0008](#)

ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὐς οὐκ ἔξεστιν
 imam-agung, lan kang roti saking-kang saosé dhahar, kang ora kepareng
[G0749](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0740](#) [G3588](#) [G4286](#) [G5315](#) [G3739](#) [G3756](#) [G1832](#)

φαγεῖν, εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς. καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν
 dipangan, kajaba ora kang imam. lan maringi uga marang-kang karo
[G5315](#) [G1487](#) [G3361](#) [G3588](#) [G2409](#) [G2532](#) [G1325](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4862](#)

αὐτῷ οὔσιν?
 panjenengané ana?
[G0846](#) [G1510](#)

| yaiku anggone banjur lumebu ing Padalemaning Allah, nalika Abyatar dadi Imam Agung, nuli dhahar roti cecaosan -- kang ora kena dipangan dening wong liyane kajaba dening para imam -- lan para pandhereke iya banjur padha diparingi uga?"

27 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο,
 lan ngandika marang-wong-iku, Kang Sabat kanggo kang manungsa digawe,
[G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3588](#) [G4521](#) [G1223](#) [G3588](#) [G0444](#) [G1096](#)

καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον.
 lan ora kang manungsa kanggo kang Sabat.
[G2532](#) [G3756](#) [G3588](#) [G0444](#) [G1223](#) [G3588](#) [G4521](#)

| Banjur ngandika maneh: "Dina Sabat iku dianakake kanggo manungsa, ora kok manungsa kanggo dina Sabat,

28 ὥστε κύριός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.
 mula Gusti ana kang Putra saking-kang manungsa uga saking-kang Sabat.
[G5620](#) [G2962](#) [G1510](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G0444](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4521](#)

| dadi Putraning Manungsa iku uga Gustine dina Sabat."